

**CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU: Y PWYLLGOR SAFONAU  
YMDDYGIAD**

***ADRODDIAD 01-2002- Cyflwynwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru  
ar 11 Ionawr 2002 yn unol â Rheol Sefydlog 16.6***

**CWYN YN ERBYN PETER ROGERS AC**

**Diben a Chwmpas yr Adroddiad**

1. Adroddiad yw hwn i'r Cynulliad gan y Pwyllgor Safonau Ymddygiad o dan Reol Sefydlog 16.6 am gŵyn y mae wedi'i hystyried yn erbyn Peter Rogers AC. Yr oedd y gŵyn yn ymwneud â thorri'r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau'r Cynulliad.

**Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Safonau Ymddygiad**

2. Mae Rheol Sefydlog 16(ii) yn darparu bod y Pwyllgor Safonau Ymddygiad yn:

*ymchwilio i unrhyw gŵyn a gyfeirir ato gan y Llywydd fod Aelod heb gydymffurfio ag unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad ynghylch safonau ymddygiad yr Aelodau, yn adrodd ar y gŵyn honno ac, os bydd yn briodol,  
yn argymhell y camau y dylid eu cymryd mewn perthynas â'r gŵyn.....*

Mae dyfyniad o'r Rheolau Sefydlog sy'n nodi cylch gwaith y Pwyllgor yn llawn i'w weld yn Atodiad A. Amgaeir rhestr o aelodau'r Pwyllgor yn Atodiad B.

**Y Gŵyn**

3. Cwynwyd bod Mr Rogers wedi torri'r Cod Safonau ar gyfer Aelodau Cynulliad trwy enwi a beirniadu swyddog o Adran Amaethyddiaeth y Cynulliad Cenedlaethol yn gyhoeddus. Yr oedd Mr Rogers wedi rhyddhau datganiad i'r wasg ar 16 Ebrill 2001 yn galw am ymchwiliad i ymddygiad y swyddog, a hynny'n ddiymdroi.

4. Yn ôl y Cod Safonau ar gyfer Aelodau'r Cynulliad a fabwysiadwyd gan y Cynulliad ar 18 Mai 1999:

*"Bydd Aelodau yn cydymffurfio â rheolau sefydlog, codau ymarfer a phrotocolau'r Cynulliad."*

Yn ôl y Protocol ar gyfer y Cysylltiadau Rhwng Aelodau'r Cynulliad a Staff y Cynulliad a fabwysiadwyd gan y Cynulliad ar 19 Mai:

*"Bydd y cysylltiadau rhwng Aelodau'r Cynulliad a staff y Cynulliad yn rhai proffesiynol, a bydd y naill yn parchu'r llall."*

## **Crynodeb o Ymchwiliad y Pwyllgor**

5. Deliwyd â'r gŵyn yn unol â'r weithdrefn a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Safonau ar 6 Gorffennaf 2000 ar ôl ymgynghori â holl aelodau'r Cynulliad.
6. Gwnaed y gŵyn i'r Llywydd ar 19 Ebrill 2001. Gofynnodd ef i'r Ymgynghorydd Annibynnol ar Safonau gynnal ymchwiliad rhagarweiniol er mwyn penderfynu a ddylai'r Pwyllgor Safonau Ymddygiad ystyried y gŵyn yn llawn. Casgliad yr Ymgynghorydd Annibynnol oedd ei bod yn gŵyn ffurfiol, wedi'i chyflwyno yn briodol gan yr achwynydd ar fater a oedd o fewn awdurdod y Pwyllgor. Yng ngoleuni'r adroddiad ar yr ymchwiliad rhagarweiniol, penderfynodd y Llywydd gyfeirio'r gŵyn at y Pwyllgor a gofyn i'r Ymgynghorydd Annibynnol gynnal ymchwiliad ffurfiol i gadarnhau ffeithiau'r achos.
7. Cyflwynwyd adroddiad gan yr Ymgynghorydd Annibynnol i'r Pwyllgor ar 5 Rhagfyr 2001. Anfonwyd copi o'i adroddiad at Mr Rogers hefyd. Cyfarfu'r Pwyllgor ar 12 Rhagfyr i ystyried y gŵyn. Eithriwyd y cyhoedd o drafodion y Pwyllgor yn unol â Rheol Sefydlog 16.5. Cyflwynwyd sylwadau llafar gan Mr Rogers gerbron y Pwyllgor ac atebodd gwestiynau gan yr Aelodau. Mae'r Pwyllgor am gofnodi bod Mr Rogers wedi cydweithredu'n llwyr ag ef gydol y broses.
8. Argyfwng Clwy'r Traed a'r Genau yng Nghymru ddiwedd gwanwyn 2001 oedd cefndir y gŵyn. Er mwyn atal y clwy rhag lledu, dim ond o dan amodau trwyddedu llym a oedd yn cael eu gosod gan y Weinyddiaeth Amaethyddiaeth, Pysgodfeydd a Bwyd y caniateid symud anifeiliaid sy'n gallu dal y clwy. Yr oedd Swyddfeydd Rhanbarthol Adran Amaethyddiaeth y Cynulliad yn gweithio o dan drefniant asiantaeth gyda'r Adran Amaethyddiaeth, Pysgodfeydd a Bwyd yn ystod y cyfnod o dan sylw ac yr oeddent yn prosesu nifer mawr o geisiadau am drwyddedau i symud anifeiliaid, a hynny o dan amgylchiadau anodd iawn.
9. Yr oedd Peter Rogers yn ddigon parod i gydnabod i argyfwng clwy'r traed a'r genau gael effaith fawr arno, fel Aelod Cynulliad ar gyfer ei ardal ac fel ffermwr lleol. Soniodd am y cysylltiadau helaeth a gafodd â swyddogion y Cynulliad gydol y cyfnod hwnnw. Yn ddealladwy ddigon, yr oedd Mr Rogers ar bigau'r drain yn ystod argyfwng clwy'r traed a'r genau, a dywedodd fod pethau wedi mynd i'r pen yn ystod Penwythnos y Pasg – a dyna a arweiniodd at ryddhau'r datganiad i'r wasg.
10. Yn ystod ymchwiliad yr Ymgynghorydd Annibynnol, yr oedd Mr Rogers wedi cadarnhau ei fod, at ei gilydd, yn ymwybodol o'r Cod Safonau ar gyfer Aelodau'r Cynulliad. Cydnabu ymhellach nad oedd wedi gweithredu'n briodol trwy feirniadu swyddogion yn gyhoeddus mewn datganiad i'r wasg ac na ddylai fod wedi enwi'r swyddog o dan sylw. Yr oedd Mr Rogers wedi rhyddhau datganiad arall i'r wasg yn cydnabod hyn ac addawodd hefyd y byddai'n

ysgrifennu at y swyddog i ymddiheuro'n ddiffuant iddo. Gwnaeth hynny ar 18 Gorffennaf 2001.

### **Casgliadau'r Pwyllgor**

11. Mae'r Pwyllgor wedi ystyried adroddiad yr Ymgynghorydd a'r sylwadau a wnaed gan Mr Rogers. Mae o'r farn bod Mr Rogers AC, wrth enwi a beirniadu un o swyddogion y Cynulliad yn gyhoeddus mewn datganiad i'r wasg, wedi torri'r Cod Safonau ar gyfer Aelodau'r Cynulliad.

12. Y camau y byddai'r Pwyllgor yn eu hargymell fel rheol o dan yr amgylchiadau hyn fyddai ymddiheuriad diffuant gan Mr Rogers i'r swyddog o dan sylw. Fodd bynnag, mae Mr Rogers wedi derbyn nad oedd yn briodol iddo enwi swyddog yn gyhoeddus. Mae wedi rhyddhau datganiad arall i'r wasg i gydnabod hyn ac mae hefyd wedi ysgrifennu at y swyddog o dan sylw i ymddiheuro am yr hyn a wnaeth. O ganlyniad, ni themlir bod unrhyw gamau pellach yn briodol.

13. Diben y weithdrefn gwyno yw diogelu pawb sy'n ymwneud â hi drwy beidio â datgelu enwau'r bobl o dan sylw. Gan fod y Pwyllgor wedi dyfarnu bod y gŵyn wedi'i chyfiawnhau, mae'r adroddiad hwn yn enwi Mr Rogers. Er hynny, ni ddatgelir enwau eraill, gan gynnwys enw'r achwynydd, er mwyn cadw cyfrinachedd.

### **Y Pwyllgor Safonau Ymddygiad Ionawr 2002**

## **RHEOL SEFYDLOG 16 - Y Pwyllgor Safonau Ymddygiad**

### **Teitl a Chylch Gwaith**

16.1 Bydd Pwyllgor Safonau Ymddygiad, a fydd:

- (i) yn ymchwilio i unrhyw gŵyn y cyfeirir ato gan y Llywydd fod Aelod heb gydymffurfio â rheol sefydlog 4 neu unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad ynglŷn â buddiannau ariannol neu fuddiannau eraill yr Aelodau, yn adrodd ar y gŵyn honno ac, os bydd yn briodol, yn argymhell y camau y dylid eu cymryd mewn perthynas â'r gŵyn, neu fod un o Ysgrifenyddion y Cynulliad heb gydymffurfio â gofynion paragraff 2.8;
- (ii) yn ymchwilio i unrhyw gŵyn a gyfeirir ato gan y Llywydd fod Aelod heb gydymffurfio ag unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad ynglŷn â safonau ymddygiad yr Aelodau neu'r canllawiau i'r Ysgrifenyddion Cynulliad y bydd y Cynulliad wedi'u cymeradwyo yn unol â pharagraff 2.7, yn adrodd ar y gŵyn honno ac, os bydd yn briodol, yn argymhell y camau y dylid eu cymryd mewn perthynas â'r gŵyn;
- (iii) yn ystyried unrhyw fater o egwyddor ynglŷn ag ymddygiad yr Aelodau yn gyffredinol;
- (iv) yn goruchwyllo'r trefniadau ar gyfer llunio Cofrestr Buddiannau'r Aelodau, a ffurf a chynnwys y Gofrestr, a'r trefniadau ar gyfer cadw'r Gofrestr a sicrhau ei bod yn hygyrch; a
- (v) yn cyflwyno adroddiad blynyddol i'r Cynulliad ar nifer y cŵ ynion a wnaed i'r Llywydd o dan (i) a (ii) a'r camau a gymerwyd, ac ar ei gasgliadau ynglŷn â safonau moesegol wrth gynnal busnes y Cynulliad.

### **Aelodaeth**

16.2 Bydd y Cynulliad yn ethol Aelod i gadeirio'r Pwyllgor, ynghyd ag Aelodau eraill a etholir cyn belled ag y bo'n ymarferol i adlewyrchu cydbwysedd y grwpiau gwleidyddol yn y Cynulliad. Ni fydd y Llywydd yn aelod o'r Pwyllgor, ond bydd ganddo ef neu ganddi hi hawl i fod yn bresennol mewn unrhyw gyfarfod Pwyllgor, neu i gyflwyno papurau iddo, er mwyn tynnu ei sylw at unrhyw ystyriaethau y mae'n ystyried eu bod yn briodol.

### **Cynghorydd Annibynnol**

16.3 Bydd y Cynulliad yn penodi person nad yw'n Aelod o'r Cynulliad nac yn aelod o'i staff i roi cyngor a chymorth i'r Llywydd ar unrhyw fater ynglŷn ag ymddygiad yr Aelodau; a gall y Pwyllgor, yn ogystal â phenodi ei gynghorydd

ei hun fel y bo'n briodol o dan baragraff 8.14, wahodd y sawl a benodir gan y Cynulliad i ymchwilio i faterion ffeithiol sy'n codi o unrhyw fater dan ei sylw.

### **Cyfarfodydd**

16.4 Bydd y Pwyllgor yn cyfarfod cyn gynted ag y bo modd ar ôl i gŵyn gael ei chyflwyno iddo gan y Llywydd; ac ar adegau eraill y bydd y cadeirydd yn ei gynnull.

16.5 Gall y Pwyllgor gyfarfod yn gyhoeddus neu'n breifat, ond wrth ystyried cŵyn, bydd y Pwyllgor yn cyfarfod yn breifat oni fydd yn penderfynu fel arall. Os bydd ef neu hi'n gofyn am hynny, caniateir i unrhyw Aelod sydd neu a all fod yn destun ymchwiliad gan y Pwyllgor gyflwyno sylwadau llafar neu ysgrifenedig iddo a gall person arall (a all gymryd rhan yn y trafodion gyda chaniatâd y cadeirydd) fod yn bresennol gydag ef neu hi mewn gwrandawiadau llafar.

### **Adroddiadau**

16.6 Os bydd y Pwyllgor wedi ymchwilio i gŵyn sydd wedi'i chyflwyno iddo gan y Llywydd, bydd yn adrodd i'r Cynulliad cyn gynted ag y bo modd ar ôl cwblhau'r adroddiad ar yr ymchwiliad. Gall y Pwyllgor adrodd i'r Cynulliad ar faterion eraill o fewn ei gylch gwaith o bryd i'w gilydd.

## ANNEX B

### AELODAU Y PWYLLGOR SAFONAU YMDDYGIAD

David Melding (Chair)	Canol De Cymru	Ceidwadwyr
Eleanor Burnham	Gogledd Cymru	Democrat Rhyddfrydol
Cynog Dafis	Canolbarth a Gorllewin Cymru	Plaid Cymru
Christine Gwyther	Gorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro	Llafur
Brian Hancock	Islwyn	Plaid Cymru
Gareth Jones	Conwy	Plaid Cymru
Lynne Neagle	Tor-faen	Llafur
Karen Sinclair	De Clwyd	Llafur
Gwenda Thomas	Castell-nedd	Llafur
Clerc	Andrew George	
Dirprwy Clerc	Steve George	
Ymgynghorydd Annibynnol ar Safonau Ymddygiad	Richard Penn	